

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “БОРИСОВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 34091/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

24 квітня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Борисов та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (P. Lorenzen), Голова,
п. К. Юнгвірт (K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (V. Butkevych),
п. Р. Маруст (R. Maruste),
п. М. Віллігер (M. Villiger),
пані І. Бєро-Лефевре (I. Berro-Lefevre),
пані М. Лазарова-Трайковська (M. Lazarova Trajkovska), судді,
та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 25 березня 2008 року,
вносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 34091/03), поданою 30 серпня 2003 року до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) 43 громадянами України.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — паном Юрієм Зайцевим.
3. 14 травня 2007 року Суд вирішив направити Уряду скарги стосовно затримки у виконанні остаточних рішень суду, винесених на користь заявників проти державних вугільних підприємств. Суд відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Всі сорок три заявники є громадянами України, які проживають у Луганській області. Вони були представлені паном Миколою Козиревим.

1. Виконавче провадження проти державних вугільних підприємств

5. Сорок два заявники (див. додаток) є чи були працівниками чи перебували у родинних стосунках із працівниками державних вугільних підприємств. Протягом 1999–2003 років Краснолуцький міський суд виносив рішення на користь заявників стосовно виплати заборгованості із заробітної плати та/чи соціальних виплат, які були повністю виконані у 2004–2005 роках, за винятком рішення суду, винесеного на користь пана Корнієнка, яке залишається невиконаним (див. подробиці у додатку).
6. Деякі заявники безуспішно вимагали від виконавчої служби компенсацію за затримки у виконанні рішень суду, винесених на їхню користь.
7. Після початку провадження за Конвенцією пан Бойко Володимир Іванович, пан Бакушев Валентин Іванович та пан Буторін Віктор Миколайович померли. Їхні вдови, пані Бойко Валентина Йосипівна, пані Бакушева Тамара Трохимівна та пані Буторіна Ірина Миколаївна повідомили Суд, що вони бажають підтримати заяви своїх померлих чоловіків.

2. Виконавче провадження щодо КСП «Краснолуцький»

8. Сорок третій заявник, пані Мельникова Інєса Геннадіївна, є колишнім працівником колективного сільськогосподарського підприємства «Краснолуцький» (далі — КСП).

Рішення Краснолуцького міського суду від 26 грудня 2001 року про стягнення із КСП 3519 грн заборгованості по заробітній платні на користь заявниці було повністю виконано 4 квітня 2007 року.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

9. Відповідне національне законодавство викладене у рішенні «Сокур проти України» ((Sokur v. Ukraine), заява № 29439/02, пункти 17–22, рішення від 26 квітня 2005 року).

ЩОДО ПРАВА

I. СТОСОВНО LOCUS STANDI ПАНІ БОЙКО, ПАНІ БАКУШЕВОЇ ТА ПАНІ БУТОРІНОЇ

10. Уряд-відповідач не висловив жодних аргументів проти участі вдів пана Бойка, пана Бакушева та пана Буторіна.

11. З огляду на обставини справи та надану йому інформацію, Суд вважає, що вдови цих заявників є правомочними продовжити провадження замість заявників (див. «Шаренок проти України» (Sharenok v. Ukraine), заява № 35087/02, пункти 10–12, рішення від 22 лютого 2005 року). Проте всі посилання у тексті робитимуться на заявників.

II. СКАРГИ ЗА ПУНКТОМ 1 СТАТТІ 6 ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ НА ЗАТРИМКИ У ВИКОНАННІ РІШЕНЬ

12. Заявники скаржилися на те, що державні органи влади не виконали рішення, винесені на їх користь, протягом належного часу. Вони посилалися на пункт 1 статті 6 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу до Конвенції. У вищезгаданих положеннях Конвенції, зокрема, зазначено:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів».

A. Щодо прийнятності

1. Стосовно виконання рішень суду, винесених проти державних вугільних підприємств

13. Суд зазначає, що ці скарги не є очевидно необґрунтованими в сенсі пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд далі зазначає, що заява не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

2. Стосовно виконання рішень суду, винесених проти КСП «Краснолуцький»

14. Суд звертає увагу на те, що тривале невиконання рішення суду, винесеного на користь пані Мельникової, було пов'язане з відсутністю коштів у приватного підприємства. Держава не може бути відповідальною за таку відсутність коштів, та її відповідальність поширюється тільки на дії державних органів у виконавчому провадженні (див. «Шестаков проти Росії» (Shestakov v. Russia (ухвала), заява № 48757/99, від 18 червня 2002 року). Більше того, заявниця не скаржилась до національних судів стосовно стверджуваних недоліків чи бездіяльності виконавчої служби в оскарженому виконавчому провадженні (див., наприклад, «Дзізін проти України» (Dzizin v. Ukraine) (ухвала), заява № 1086/02, від 24 червня 2003 року).

15. Таким чином, ця частина заяви має бути оголошена неприйнятною як очевидно необґрунтована відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

В. Щодо суті

16. Уряд стверджував, що у цій справі не було порушення прав, гарантованих Конвенцією.

17. Заявники не погодились.

18. Суд зазначає, що рішення, винесені на користь заявників, не виконувалися протягом значного періоду.

19. Суд повторює, що він встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції в багатьох схожих справах (див., наприклад, рішення у справі «Сокур проти України» (Sokur v. Ukraine), згадане вище, пункти 36–37, та справу «Шаренок проти України» (Sharenok v. Ukraine), заява № 35087/02, пункти 37–38, рішення від 22 лютого 2005 року).

20. Дослідивши всі матеріали справи, які є у його розпорядженні, Суд зазначає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, який переконав би Суд дійти іншого висновку у цій справі.

21. Таким чином, у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ІІІ. ЩОДО ІНШИХ СТВЕРДЖУВАНИХ ПОРУШЕНЬ КОНВЕНЦІЇ

22. Заявники також скаржилися за статтею 14 Конвенції, у поєднанні з пунктом 1 статті 6 та статті 1 Першого протоколу до Конвенції, на те, що невиконання рішень суду, винесених на їх користь, рівнозначне їх дискримінації.

23. Проте, у світлі всіх наявних матеріалів, Суд не встановив жодних ознак дискримінації у здійсненні прав та свобод, гарантованих Конвенцією чи протоколами до неї.

24. Таким чином, ця частина заяви має бути оголошена неприйнятною як очевидно необґрунтована відповідно до пунктів 1, 3 та 4 статті 35 Конвенції.

ІV. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

25. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право від повідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

26. Заявники вимагали суми заборгованості за рішеннями національного суду як відшкодування матеріальної шкоди, а також від 2500 євро до 4000 євро відшкодування моральної шкоди.

27. Уряд не погодився з цими вимогами.

28. Суд вважає, що Уряд має виплатити пану Миколі Степановичу Корнієнку відповідну заборгованість за рішенням суду, яка ще досі не виплачена, як відшкодування матеріальної шкоди.

29. З іншого боку, Суд не вбачає жодного причинного зв'язку між встановленими порушеннями та розміром відшкодування матеріальної шкоди, який вимагали решта заявників. Відповідно Суд відхиляє згадані вимоги щодо відшкодування матеріальної шкоди.

30. Також Суд вбачає, що заявники мали зазнати моральної шкоди у зв'язку з констатованими порушеннями. Відповідно Суд присуджує відшкодування моральної шкоди (див. додаток).

В. Судові витрати

31. Заявники не подали жодних вимог щодо відшкодування судових витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

32. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6 та за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції щодо тривалого невиконання судових рішень, винесених проти державних вугільних підприємств, прийнятними, а решту заяви — неприйнятною;

2. *Постановляє*, що у цій справі було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що у цій справі було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;

4. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити:

i) суми відшкодування моральної шкоди, зазначені у додатку, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із цих сум. Зазначені суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

ii) невиконану заборгованість за рішенням суду від 24 червня 1999 року, винесеного на користь Миколи Степановича Корнієнка. Зазначена сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 24 квітня 2008 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова

ДОДАТОК

№	Заявник	Працедавець	Заборгованість за рішеннями (грн))	Період невиконання	Сума відшкодування моральної шкоди (євро)
1	Борисов Володимир Олександрович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	4 508	03.01.2001 – 22.12.2004	1600
2	Багрій Іван Іванович	ДВАТ «Шахта «Хрустальська»	7 747	03.01.2001 – 02.11.2004	1600
3	Клягін Іван Іванович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	3 942	10.09.2001 – 12.10.2004	1000
4	Усатенко Сергій Іванович	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	1 006	23.01.2002 – 27.08.2004	800
			1 189	03.04.2002 – 15.11.2004	
5	Ковальов Василь Володимирович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	4 776	28.08.2001 – 12.10.2004	1000
6	Козлов Сергій Вікторович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	1 530	10.04.2002 – 20.09.2004	800
7	Козлова Катерина Олександрівна	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	2 447	17.04.2002 – 09.06.2004	500
8	Козлов Віктор Михайлович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	6 300	04.04.2001 – 12.10.2004	1300
9	Хворостянко Олександр Анатолійович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	4 096	21.06.2001 – 12.10.2004	1300
10	Яценко Василь Григорович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	6 137	04.04.2001 – 12.10.2004	1300
11	Демиденко Володимир Григорович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	3 196	10.12.2001 – 12.10.2004	800
12	Конончук Василь Миколайович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	5 806	20.06.2001 – 12.10.2004	1300
13	Гребенюк Микола Миколайович	Управління з монтажу, демонтажу і ремонту гірничошахтного обладнання	6 764	14.03.2002 – 12.10.2004	800
14	Корнієнко Микола Степанович	ДП «Донбасантрацит»	1 458	24.06.1999 – до теперешнього часу	2600
15	Трояновський Ярослав Володимирович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	6 628	20.06.2001 – 20.09.2004	1000
16	Калініна Галина Володимирівна	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	1 861	27.06.2001 – 08.10.2004	1300
17	Волкова Валентина Миколаївна	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	2 194	27.06.2001 – 02.11.2004	1300

18	Аджигітов Карібула Нуруллович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	1 327	18.10.2000 – 26.08.2004	1600

№	Заявник	Працедавець	Заборгованість за рішеннями (грн))	Період невиконання	Сума відшкодування моральної шкоди (євро)
19	Тиминська Світлана Миколаївна	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	14 431	18.10.2000 – 18.11.2004	1600
20	Одерієв Юрій Федорович	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	4 260	13.06.2001 – 02.11.2004	1300
21	Одерієв Микола Федорович	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	6 405	31.06.2002 – 02.11.2004	1300
22	Водяник Іван Федорович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	3 518	05.06.2001 – 20.09.2004	1000
			1 292	05.08.2002 – 12.10.2004	
23	Предибайло Олексій Дмитрович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	5 963	28.01.2001 – 12.10.2004	1300
24	Жигуліна Віра Степанівна	ДВАТ «Антрацитвуглесервіс»	1 554	10.04.2001 – 25.11.2004	1300
25	Речин Володимир Миколайович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	4 288	25.07.2001 – 12.10.2004	1000
26	Гатілов Юрій Іванович	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	4 659	20.12.2000 – 25.11.2004	1600
			19 206	23.10.2002 – 25.11.2004	
27	Гурська Ніна Володимирівна	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	1 978	30.08.2001 – 12.10.2004	1000
28	Гаралевич Єфросинія Петрівна	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	2 924	30.04.2001 – 12.10.2004	1300
29	Ткаченко Іван Іванович	ДВАТ «Шахта «Краснолуцька»	3 675	04.04.2001 – 02.11.2004	1300
30	Седаєв Сергій Васильович	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	4 021	25.08.1999 – 21.10.2004	2100
31	Смірнов Юрій Олександрович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	8 209	03.05.2001 – 12.12.2004	1300
32	Радіонов Віктор Дмитрович	ДВАТ «Шахта ім. «Ізвестій»	7 120	03.04.2001 – 02.11.2004	1300
33	Ковальов Геннадій Олексійович	ДВАТ «Шахта «Княгинінська»	7 975	25.05.2001 – 13.10.2004	1300
34	Птушкін Олександр Іванович	ДП «Донбасантрацит»	2 816	19.04.2000 – 27.10.2004	1800

35	Педоренко Петро Прокофійович	ДВАТ «Шахта «Краснокутська»	5 581	07.11.2001 – 10.11.2004	1000

№	Заявник	Працедавець	Заборгованість за рішеннями (грн))	Період невиконання	Сума відшкодування моральної шкоди (євро)
36	Бойко Володимир Іванович	ДП «Донбасантрацит»	3 580	19.02.2003 – 17.09.2004	300
37	Бакушев Валентин Іванович	ДВАТ «Шахта «Княгининська»	891	19.02.2003 – 19.09.2005	800
38	Буторін Віктор Миколайович	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	2 487	14.11.2001 – 02.11.2004	1 000
39	Черненко Олександр Сергійович	ДВАТ «Шахта «Міусінська»	1 756	11.10.2000 – 25.11.2004	1 600
40	Сайко Надія Миколаївна	«Шахта «Краснолуцька»	4 600	16.07.2001 – 20.09.2005	1 600
41	Кицюк Тетяна Василівна	ДП «Донбасантрацит»	1 980	10.05.2000 – 28.10.2004	1 800
42	Гурський Леонід Володимирович	ДВАТ «Шахта «Княгининська»	8 178	12.09.2001 – 29.10.2004	1 000